

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1873
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.12.2023/35
Karar Numarası : 2023/1019
Başvuran : Y. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : Ataşehir Mah. Çayırılı Sok. Malatya Yolu 10. km No:160
Merkez/ELAZIĞ

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumunda can güvenliğinin olmadığı, hasta olmadığı ve hastaneye gitmeyi talep etmediği halde zorla hastaneye sevk edildiği, sevk sırasında kendisine işkence edildiği, darp edilerek kolunun kırıldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda can güvenliğinin olmadığını,

b. Hastaneye gitmek istemediğini ve doktora muayene olmak istemediğini İdareye bildirmesine rağmen zorla dövülerek hastaneye götürüldüğünü,

c. Darp edildiğini, kolunun kırıldığını ve işkence gördüğünü iddia ederek mağduriyetinin giderilmesini talep etmiştir.

3. Muhatap Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Hükümlü Y. T. başvurusunda her ne kadar can güvenliğinin olmadığından bahsetmiş ise de Kurumda bulunmuş olduğu süreçte can güvenliğini tehlikeye düşürecek herhangi bir durum yaşanmadığı, Kurumda hasımı bulunmadığının kayıtların tetkikinden anlaşılmış olduğu,

b. Adı geçenin mevcut mide ve psikiyatri rahatsızlıkları sebebiyle düzenli kontrol ve tedavilerinin yapıldığı, hükümlünün hastaneye gitmek istememesi durumunda zorla götürülme gibi bir durumun söz konusu olmadığı, gitmek istemediği tarihlerde vermiş olduğu dilekçelerin yazı ekinde sunulduğu,

c. Ayrıca kişinin herhangi bir şekilde darp ve işkenceye maruz kalmamış olduğu ve sağlık dosyaları incelendiğinde kolunun kırılması gibi bir durumun yaşanmadığı, daha önce bulunmuş olduğu Kurumda ortopedi servisine gittiği ve tedavisinin yapıldığı,

ç. Söz konusu iddiaların tamamen asılsız olup gerçeği yansıtmadığı belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(2) Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz.

(3) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

(...)"

6. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma başvuru yapabileceği*" belirtilmiştir.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre:

"Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), tutuklu ve hükümlülerle ilgili olarak onların korunmasız ve zayıf durumda olduklarını ve en zor şartlarda dahi yetkililerin bu kişilerin fiziksel esenliklerini korumakla sorumlu olduklarını belirtmiştir (AİHM, *Keenan/Birleşik Krallık*, B. No. 27229/95, para. 91; *Tarariyeva/Rusya*, B. No: 4353/03, 14/12/2006, para. 73; *Vladimir/Romanov/Rusya*, B. No: 41461/02, 24/7/2008, para. 57).

11. Avrupa Birliği Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec (2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı (Avrupa Cezaevi Kuralları) "*Hekimin Görevleri*" başlıklı madde 42.2'ye göre: "*Hekim veya ona bağlı nitelikli bir hemşire, talep edilmesi halinde, tahliye esnasında ve bunun dışında gerekli olan her zaman mahpusları muayene etmelidir."*

12. Başvuran, ilk olarak bulunduğu Ceza İnfaz Kurumunda can güvenliğinin olmadığını iddia etmiştir. İddia edilen olayların gerçekliğini tespit etmek için her türlü makul şüpheden uzak kanıtların varlığı gerekir. Bu

nitelikteki bir kanıt, yeterince ciddi, açık ve tutarlı emarelerden ya da aksi ispat edilemeyen birtakım karinelere de oluşabilir (AYM, C.D., B. No: 2013/394, 6/3/2014, para. 28). Bu kapsamda başvuran her ne kadar can güvenliğinin olmadığını iddia etmişse de muhatap Ceza İnfaz Kurumu İdaresinin yazılı görüşünün ekinde sunulan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 20/7/2022 tarihli ve ... sayılı yazısında “*Elazığ 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ‘Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma’ suçundan hükümlü olarak bulunan Y. T.’nin güvenlik nedeniyle nakline ilişkin ilgi yazı ve ekleri incelendi. Adı geçen iddialarının soyut olduğu ve can güvenliği nedeniyle naklinin zorunlu olmadığına Cumhuriyet Başsavcılığımız görüşü ile bildirildiği dikkate alınarak nakli uygun görülmemiştir. Bilgi edinilmesini; gerekli önlemler alınarak konumuna uygun bölümde barındırılması suretiyle cezasının infazına devam olunması*”nın belirtildiği, muhatap İdarenin yazılı görüşünde de başvuranın Kurumda bulunmuş olduğu süreçte can güvenliğini tehlikeye düşürecek herhangi bir durumun yaşanmadığı, kayıtların tetkikinden Kurumda hasmının bulunmadığının belirtildiği anlaşılmış, bu çerçevede başvuranın can güvenliği ile ilgili iddiasının soyut nitelikte olduğu, iddianın ispatına elverişli yeterince ciddi, açık ve tutarlı emare ya da karine olmadığından iddianın açıkça dayanaktan yoksun olduğu değerlendirilmiştir.

13. Başvuran ayrıca hastaneye gitmek istemediğini ve doktora muayene olmak istemediğini İdareye bildirmesine rağmen zorla dövülerek hastaneye götürüldüğünü, darp edildiğini, kolunun kırıldığını ve işkence gördüğünü iddia etmiştir. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “*Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri*” başlıklı 71’inci maddesinin birinci fıkrasına göre:

“Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde Devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir.”

14. Bu çerçevede başvurana ait ilgili sağlık kayıtları incelendiğinde, başvuranın 11/11/2022 ve 23/11/2022 tarihlerinde Elazığ Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kampüs Cezaevi Semt Polikliniğine sevk edildiği, 17/11/2022 ve 29/11/2022 tarihli dilekçelerinde tedaviyi kabul etmediğini ve hastaneye götürülmek istemediğini belirttiği, dilekçelere istinaden muayeneye gelmediğinin poliklinik doktoru tarafından 17/11/2022 ve 29/11/2022 tarihlerinde sevk belgelerine işlendiği tespit edilmiştir.

15. Başvuranın kolunun kırıldığı iddiasına ilişkin olarak yapılan incelemede ise 3/3/2022 tarihinde başvuranın Kocaeli 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan İzmit Seka Devlet Hastanesi Ortopedi Polikliniğine sevk edildiği, 24/3/2023 tarihinde gerekli muayene ve tedavisinin yapıldığı, Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza Kurumundan ortopedi servisine sevkine ve kolunun kırık olduğuna dair herhangi bir muayene ve tedavi kaydının bulunmadığı anlaşılmıştır.

16. Neticeten başvuranın; can güvenliğinin olmadığı, zorla hastaneye götürüldüğü, kendisine işkence edildiği ve darp edilerek kolunun kırıldığı şeklindeki iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılmış ve başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

06/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye